

Týždeň od 6. do 12. októbra

ZNAMENIA BOŽSTVA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ján 6,1–15; Iz 53,4–6; 1Kor 5,7; Ján 6,26–36; Ján 9,1–41; 1Kor 1,26–29; Ján 11

ÚVODNÝ TEXT

²⁵Ježiš jej povedal: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť. ²⁶Nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa. Veríš tomu?“ (Ján 11,25.26)

Biblia jasne hovorí, že Ježiš Kristus je večný Syn, jedno s Otcom, nestvorený a neodvodený. Ježiš je Ten, ktorý stvoril všetko, čo bolo stvorené (Ján 1,1–3). Ježiš teda vždy existoval a nikdy nebol čas, keď by neexistoval. Hoci Ježiš prišiel na tento svet a vzal na seba naše človečenstvo, vždy si zachoval svoje božstvo a v presne určenom čase hovoril a konal skutky, ktoré Jeho božstvo zjavovali. Táto pravda bola pre Jána dôležitá. Preto prostredníctvom opisu niektorých Ježišových zázrakov poukazoval aj na Kristovo božstvo. Ježiš nielen hovoril pravdy, ktoré odhaľovali Jeho božstvo, ale svoje slová podporil skutkami, ktoré Jeho božstvo prejavili a potvrdili.

Tento týždeň sa zameriame na tri najväčšie znamenia Ježišovho božstva. Zarážajúce je, že v každom uvedenom prípade niektorí ľudia konkrétnemu zázraku buď neuverili, alebo nepochopili jeho význam. Pre niektorých to bol čas odvrátenia sa od Ježiša, pre iných čas na prehĺbenie slepoty a pre ďalších čas na plánovanie Ježišovej smrti. A pre ostatných čas, aby uverili, že Ježiš je Mesiáš.

OSNOVA LEKCIE

Aj v druhej lekcii ešte zostaneme (podobne ako v predchádzajúcej lekcii) pri „znameniach“, ktoré Ježiš vykonal. Ďalšie tri z nich nám môžu pomôcť, rovnako ako Ježišovým súčasníkom, lepšie pochopiť Ježišovo jedinečné božstvo.

- Ján 6,1–14: Nasýtenie päťtisíc ľudí (nedeľa)
- Ján 6,14–36: Reakcia na toto znamenie a Ježišovo vysvetlenie (pondelok)
- Ján 9,1–16: Uzdravenie slepého muža (utorok)
- Ján 9,17–34: Reakcia na toto znamenie a Ježišovo vysvetlenie (streda)
- Ján 11: Vzkriesenie Lazára (štvrtok)

NASÝTENIE PIATICH TISÍCOV

¹⁰Ježiš prikázal: „Usadte ľudí!“ Na tom mieste bolo mnoho trávy. Posadalo si tam teda okolo päťtisíc mužov. ¹¹Ježiš vzal chleby, dobrorečil a rozdával sediacim; podobne aj z rýb tolko, kolko chceli. ¹²Keď sa nasýtili, povedal svojim učeníkom: „Pozbierajte nalámané zvyšky, aby nič nevyšlo nazmar!“ ¹³Po tých, čo jedli, pozbierali teda nalámané zvyšky piatich jačmenných chlebov a naplnili nimi dvanásť košov. ¹⁴Ľudia, ktorí videli znamenie, čo vykonal Ježiš, hovorili: „Toto je naozaj prorok, ktorý má prísť na svet.“ (Ján 6,10–14)

V texte Ján 6,4,5 sa apoštol snaží zdôrazniť, že načasovanie nasýtenia piatich tisícov bolo tesne pred sviatkom Paschy (Veľkej noci). Pascha bola spomienkou na vyslobodenie Izraela z Egypta. Veľkonočný baránok nahradil smrť prvorođeného. Táto obeť symbolizovala Ježišovu smrť pre nás. Na kríži padol na Ježiša trest, ktorý sme si zaslúžili my všetci za naše hriechy. Kristus, Baránok, bol skutočne zabitý pre nás a namiesto nás (1Kor 5,7).

„Niesol vinu za prestúpenie. Pre skrytosť Otcovej tváre mu puklo srdce a život v ňom zhasol. Takú obeť priniesol preto, aby boli hriešnici zachránení.“ (GC 540; ZTDS 364)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text Ján 6,1–14. Aké paralely tu možno nájsť medzi Ježišom a Mojžišom? Aké Ježišovo konanie malo ľuďom pripomenúť vyslobodenie, ktoré dostali ich predkovia prostredníctvom Mojžiša?

Početné detaily tohto príbehu stavajú Ježiša do paralely s Mojžišom v 2. Mojžišovej. Pascha (Ján 6,4) poukazuje na veľké vyslobodenie z Egypta. Ježiš vystupuje na vrch (Ján 6,3), ako Mojžiš vystupoval na Sinaj. Ježiš skúša Filipa (Ján 6,5,6), ako boli Izraeliti skúšaní na púšti. Rozmnoženie chlebov (Ján 6,11) pripomína mannu. Zozbieranie zvyškov jedla (Ján 6,12) sa podobá tomu, ako Izraeliti zbierali mannu. Zozbieralo sa dvanásť košov zvyškov (Ján 6,13), čo je rovnaký počet ako dvanásť kmeňov Izraela. A ľudia komentujú, že Ježiš je prorok prichádzajúci na svet (Ján 6,14). Ide o paralelu s „prorokom ako Mojžiš“ predpovedaným v 5Moj 18,15. Toto všetko poukazuje na Ježiša ako na nového Mojžiša, ktorý prišiel vyslobodiť svoj ľud.

Ján teda ukazuje, že Ježiš nielen robí znamenia a zázraky, ale robí ich tak, že v danom kontexte majú pre židovský národ osobitný význam. Prostredníctvom svojich skutkov Ježiš poukazuje na vlastné božstvo.

- **Prečítaj si texty Iz 53,4–6 a 1Pet 2,24. Akú pravdu sa z nich dozvedáme o Ježišovi ako o Božom Baránkovi? Ako Jeho božstvo súvisí s touto pravdou? V čom spočíva rozhodujúca dôležitosť tejto pravdy?**

APLIKÁCIA

„TOTO JE NAOZAJ PROROK“

¹⁴Ľudia, ktorí videli znamenie, čo vykonal Ježiš, hovorili: „Toto je naozaj prorok, ktorý má prísť na svet.“ ¹⁵Keď Ježiš spoznal, že chcú prísť a zmocniť sa ho, aby ho urobili kráľom, odišiel znova na vrch, aby bol celkom sám. (Ján 6,14.15)

³⁴Oni mu povedali: „Pane, vždy nám dávaj tento chlieb!“ ³⁵Ježiš im odpovedal: „Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nebude hladovať a kto verí vo mňa, nebude smädný. Nikdy.“ ³⁶No povedal som vám, že hoci ste ma videli, neveríte. (Ján 6,34–36)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si verše Ján 6,14.15, 26–36. Ako ľudia reagovali na Ježišov zázrak a ako to On využil, aby sa ich pokúsil naučiť, kým je?

Židia očakávali pozemského mesiáša, ktorý by ich vyslobodil z útlaku Rímskej ríše. V každej vojne sa stretávame s dvomi problémami: ako nasýtiť vojakov a ako sa postarať o ranených a mŕtvych. Ježiš svojimi zázrakmi ukázal, že dokáže oboje.

To však nebol dôvod ani Ježišovho príchodu, ani Jeho zázrakov. Správa o nasýtení piatich tisícov poskytla príležitosť ukázať, že Ježiš je Chlieb života, že Boh sám zostúpil z neba. „Ja som chlieb života“, povedal. „Kto prichádza ku mne, nikdy nebude lačniť.“ (Ján 6,35; SEP)

V tomto texte nachádzame prvý zo siedmich výrokov „Ja som“ v Jánovom evanjeliu. „Ja som“ je spojené s konkrétnym menným prísudkom („chlieb života“ Ján 6,35; „svetlo sveta“ Ján 8,12; „dvere“ Ján 10,7.9; „Dobrý pastier“ Ján 10,11.14; „cesta, pravda a život“ Ján 14,6 a „pravý vinič“ Ján 15,1.5). Každý z týchto výrokov odhaľuje dôležitú pravdu o Ježišovi. Výroky „Ja som“ poukazujú späť na 2. Mojžišovu 3, kde sa Boh predstavuje Mojžišovi ako veľký JA SOM (porovnaj s Ján 8,58). Ježiš je veľký JA SOM.

Toto všetko však ľuďom unikalo.

„Vo svojom nespokojnom srdci sa pýtali: Keď Kristus vedel urobiť tolko zázračných skutkov, ktorých boli svedkami, nemohol by dať zdravie, silu a bohatstvo všetkým, celému svojmu ľudu, zbaviť ho utláčateľov a prednostne ho obdariť mocou a slávou? Nemohli pochopiť tajomstvo, že sa pokladal za Božieho Syna, a predsa odmietol stať sa izraelským kráľom. Jeho odmietnutie si nesprávne vykladali. Mnohí sa domnievali, že sa neodvažuje uplatniť svoje nároky, pretože sám nemá istotu o božskej podstate svojho povolania a poslania. Tým otvorili cestu nevere a toto satanské dielo prinieslo ovocie svojho druhu: nepochopenie a odpadnutie.“ (DA 385; CL 247)

Ľuďom však nešlo o pravdu, ktorá pretrvá do večnosti. Namiesto toho im išlo o materiálny prospech. Ak si nedáme pozor, pád do tejto pasce hrozí každému z nás.

APLIKÁCIA ■ Ako sa môžeme vyhnúť tomu, aby sa náš život sústredil na materiálne statky? Čo môžeme urobiť preto, aby sme sa v živote sústredili na duchovné veci?

UZDRAVENIE SLEPÉHO MUŽA (1)

¹Ako šiel, zbadal človeka slepého od narodenia. ²Jeho učeníci sa ho opýtali: „Rabbi, kto zhréšil, že sa narodil slepý? On, či jeho rodičia?“ ³Ježiš odpovedal: „Ani on, ani jeho rodičia nezhréšili, ale stalo sa to preto, aby sa na ňom zjavili Božie skutky. ⁴My musíme konať skutky toho, ktorý ma poslal, dokiaľ je deň; prichádza noc, keď nik nemôže pracovať. ⁵Kým som na svete, som svetlo sveta.“ ⁶Keď to povedal, naplul na zem, urobil zo sliny blato, potrel mu ním oči ⁷a povedal mu: „Chod, umy sa v rybníku Siloe,“ čo v preklade znamená Poslaný. Odišiel teda, umyl sa a šiel vidiaci. (Ján 9,1–7)

Prečítaj si text Ján 9,1–16. Čo bolo podľa učeníkov príčinou slepoty tohto muža? Ako Ježiš napravil ich falošné presvedčenie?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Učeníci si spojili chorobu s hriechom. Viaceré pasáže Starej zmluvy nás môžu viesť k podobnému uvažovaniu (porovnaj s 2Moj 20,5; 2Kráľ 5,15–27; 2Kráľ 15,5; 2Par 26,16–21). Jóbov príbeh nás však nabáda, aby sme boli opatrní, či v konkrétnom prípade skutočne ide o spojenie príčiny a následku.

Ježiš uvádza skutočnosť na pravú mieru. Nespochybňuje ani nepotvrďuje súvislosť medzi hriechom a utrpením, ale poukazuje na vyšší zámer: uzdravením bude oslávený Boh. Správa obsahuje určité príbuznosti s príbehom o stvorení. Tak ako Boh stvoril prvého človeka z prachu zeme (1Moj 2,7), aj Ježiš berie hlinu, aby poskytol slepému to, čo mu chýbalo od narodenia.

U Matúša, Mareka a Lukáša sa zázračné príbehy riadia spoločným vzorom: vyjadrenie problému, privedenie jednotlivca k Ježišovi, uzdravenie a chvála Bohu za uzdravenie.

V príbehu u Jána 9 je táto sekvencia dokončená vo verši 7. Ale ako je pre Jána typické, význam zázraku sa stáva námetom na oveľa širšiu diskusiu, čo vedie k dlhšej interakcii medzi uzdraveným mužom a náboženskými vodcami. Táto pozoruhodná diskusia sa sústreďuje na dva vzájomne protichodné páry pojmov: hriech x Božie skutky a slepota x zrak.

Až do 14. verša rozprávač pred čitateľmi tají, že Ježiš urobil toto uzdravenie v sobotu. Podľa tradície (nie podľa Písma) tým prestúpil sobotné prikázanie. A tak Ho farizeji považovali za porušovateľa soboty. Ich záver bol, že „nezachováva sobotu“, a teda že nepochádza od Boha. Iní však považovali za znepokojujúce, že hriešnik mohol robiť takéto znamenia (Ján 9,16).

Diskusia sa ani zďaleka neskončila, ale už sa objavuje rozdelenie. Slepému je čoraz jasnejšie, kto je Ježiš, ale náboženský vodcovia sú čoraz viac zmätení alebo zaslepení, pokiaľ ide o Jeho skutočnú identitu.

- Čo by nám mal tento príbeh povedať o nebezpečenstve zaslepenosti vlastnými presvedčeniami a tradíciami? Prečo nám takto môžu uniknúť dôležité pravdy?

APLIKÁCIA

UZDRAVENIE SLEPÉHO MUŽA (2)

²⁴Zavolali teda toho človeka, ktorý bol slepý, druhý raz a vyzvali ho: „Vzdaj Bohu slávu! My vieme, že ten človek je hriešny.“ ²⁵On však odpovedal: „Či je hriešny, neviem, ale jedno viem, že som bol slepý a teraz vidím.“ ²⁶Spýtali sa ho teda: „Čo ti urobil? Ako ti otvoril oči?“ ²⁷Odpovedal im: „Už som vám to povedal, a nepočúvali ste. Prečo to chcete počuť znova? Chcete sa azda aj vy stať jeho učeníkmi?“ ²⁸Vynadali mu a povedali: „Ty si jeho učeník, my sme Mojžišovi učeníci. ²⁹My vieme, že s Mojžišom hovoril Boh, ale o tomto nevieme, ani odkiaľ je.“ ³⁰Ten človek povedal: „Práve to je čudné, že vy neviete, odkiaľ je, a mne otvoril oči. (Ján 9,24–30)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si text Ján 9,17–34. Aké otázky sa pýtali náboženský vodcovia a ako odpovedal uzdravený slepý muž?

Táto obsiahla perikopa 9. kapitoly je jedinou časťou Evanjelia podľa Jána, kde Ježiš nevystupuje osobne, ale je predmetom vášnivej diskusie. Príbeh sa začal otázkou hriechu („kto zhrešil?“; Ján 9,2) a rovnako aj pokračuje. Farizeji sú presvedčení, že Ježiš je hriešnik, pretože uzdravoval v sobotu (Ján 9,16.24). Na základe toho dokonca osočia uzdraveného muža z toho, že „sa celý v hriechoch narodil“ (Ján 9,34).

Nastáva kuriózný zvrat. Slepý čoraz lepšie vidí, nielen fyzicky, ale aj duchovne, pretože rastie v pochopení a uznaní Ježiša a vo viere v Neho. Naproti tomu farizeji sú vo svojom uvažovaní čoraz zaslepenejší: najprv sa hádajú o povahe Ježišovho hriechu (Ján 9,16) a napokon položia otázku nad Jeho pôvodom (Ján 9,29).

Jánovi však dáva rozprávanie o tomto zázraku príležitosť priblížiť čitateľovi, kto je Ježiš. Téma znamená u Jána 9 sa prelína s niekoľkými ďalšími témami v evanjéliu. Ján znova potvrdzuje, že Ježiš je Svetlo sveta (Ján 9,5; porovnaj s Ján 8,12). Príbeh hovorí aj o Ježišovom tajomnom pôvode. Kto je, odkiaľ je, aké je Jeho poslanie (Ján 9,12.29; porovnaj s Ján 1,14)? V tejto kapitole sa znova (a naposledy) objavuje aj postava Mojžiša (Ján 9,28.29), na ktorého autor odkazoval už pri predchádzajúcich Ježišových zázrakoch (pozri Ján 5,45.46 a 6,32). A napokon sa v texte hovorí o reakcii ľudí. Niektorí milujú skôr tmu ako svetlo, zatiaľ čo iní reagujú vo viere (Ján 9,16–18, 35–41; porovnaj s Ján 1,9–16; 3,16–21 a 6,60–71).

Duchovná slepota náboženských vodcov je desivá. Kedysi slepý žobrák môže vyhlásiť: „³²Nikdy nebolo počuť, že by slepému od narodenia niekto otvoril oči. ³³Keby on nebol od Boha, nemohol by nič urobiť.“ (Ján 9,32, 33). A predsa náboženský vodcovia, duchovné elity národa, tí, čo mali ako prví pochopiť, kto je Ježiš a prijať Ho ako Mesiáša, napriek presvedčivým dôkazom zostávajú slepí. Nevidia alebo dokonca nechcú vidieť. Ide o silné varovanie, ako nás môže oklamať naše vlastné srdce!

APLIKÁCIA ■ Prečítaj si text 1Kor 1,26–29. Ako sa to, čo Pavol píše v týchto veršoch, zhoduje s Jánovým opisom v 9. kapitole? V čom je tento princíp platný aj dnes?

VZKRIESENIE LAZÁRA

³⁸Ježiš sa znova rozochvel a pristúpil k hrobu. Bola to jaskyňa uzavretá kameňom. ³⁹Ježiš povedal: „Odvalte kameň!“ Marta, sestra zomrelého, mu povedala: „Pane, už páchne, veď je už štvrtý deň mŕtvy!“ ⁴⁰Ježiš jej odpovedal: „Nepovedal som ti, že ak uveríš, uvidíš Božiu slávu?“ ⁴¹Odvalili teda kameň. Ježiš pozdvihol oči hore a povedal: „Otče, ďakujem ti, že si ma vypočul.“ ⁴²Ja som vedel, že ma vždy vypočuješ, ale pre zástup, ktorý tu stojí, som to povedal, aby uverili, že si ma ty poslал.“ ⁴³Keď to povedal, zvolal mocným hlasom: „Lazár, pod'von!“ ⁴⁴A mŕtvý vyšiel. Nohy a ruky mal ovinuté plátnom a jeho tvár bola obviazaná šatkou. Ježiš im povedal: „Rozviažte ho a nechajte ho odísť!“ (Ján 11,38–44)

Kapitola Ján 11 je naplnená smútkom. Zaznieva v nej smutná správa o chorobe drahého priateľa (Ján 11,1–3), plač nad jeho smrťou (Ján 11,19.31.33), nárek sestier, že Lazár by nezomrel, keby tam bol Ježiš (Ján 11,21.32), a vidíme dokonca Ježišove vlastné slzy (Ján 11,35).

Ježiš však čakal dva dni, kým sa vydal na cestu za Lazárom (Ján 11,6). Naznačil dokonca, že je rád, že neodišiel skôr (Ján 11,14.15). Nešlo však o žiadnu vypočítavosť či bezcitnosť. Ako sa ukázalo, Ježiš túžil zjaviť Božiu slávu.

Keď Ježiš prichádza do Betánie (Ján 11,17–27), Lazár je mŕtvy štyri dni. Po štyroch dňoch už jeho telo začalo hniť a Marta k tomu neskôr dodáva: „Pane, už páchne, veď je už štvrtý deň mŕtvy!“ (Ján 11,39) Ježišovo „meškanie“ nepochybne spôsobilo, že zázrak, ktorý nasledoval, bol ešte úžasnejší. Vzkriesiť hnijúcu mŕtvolu? Aký väčší dôkaz mohol Ježiš poskytnúť, že bol skutočne samotným Bohom?

Ako Boh, ako Ten, ktorý stvoril život, mal Ježiš moc nad smrťou. Ježiš teda využíva túto príležitosť, aby o sebe odhalil zásadnú pravdu: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť. Nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa.“ (Ján 11,25.26)

Uvažuj o úvodnom texte (Ján 11,38–44). Ako Ježiš potvrdil svoje slová?

Ako Ježiš ukázal, že je Svetlom sveta (Ján 8,12; 9,5) tým, že slepému dal zrak (Ján 9,7), tak aj tu vzkriesil Lazára z mŕtvych (Ján 11,43.44), čím dokázal, že On je Vzkriesenie a Život (Ján 11,25).

Tento zázrak, viac ako ktorýkoľvek iný, poukazuje na Ježiša ako na Darcu života, ako na Boha samotného. Poskytuje silnú podporu pre Jánovu tému, že Ježiš je Syn Boží a že keď veríme, môžeme mať život prostredníctvom Neho (Ján 20,30.31).

Mnohí, ktorí videli Ježišov čin, v Neho uverili (Ján 11,45). Na konci príbehu sa však pred nami odkrýva smutná irónia (Ján 11,45–54). Hoci Ježiš ukazuje, že môže priviesť mŕtvych späť k životu, náboženský vodcovia prichádzajú postupne k presvedčeniu, že Ho treba zabiť. Naplno sa tak začína prejavovať obrovský rozpor medzi skazenosťou a malosťou ľudí v porovnaní s Božou múdrosťou a mocou.

■ Čo ťa najviac oslovuje na príbehu o vzkriesení Lazára? Prečo?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe Cesta lásky si prečítajte kapitoly „Kríza v Galilei“ (DA 383–394; CL 246–254), „Lazárovo vzkriesenie“ (DA 524–536; CL 340–347) a „Odozva na Lazárovo vzkriesenie“ (DA 537–542, CL 348–351).

„Kristov život, ktorý dáva život svetu, je v jeho slove. Svojím slovom vyhánal Ježiš choroby a démonov. Svojím slovom utišil more a kriesil mŕtvych. Preto ľud dosvedčoval, že v jeho slove je moc. Hovoril Božie slovo, ako kedysi hovorieval ústami starozmluvných prorokov a učiteľov. Keďže celé Písmo je zjavením Krista, Spasiteľ chcel usmerniť vieru svojich nasledovníkov na Písmo. Keď už nebude viditeľne s nimi, Písmo im má byť zdrojom sily. Aj oni mali žiť z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst, ako z neho žil ich Pán. (Mat 4,4) Ako nám jedlo uspokojuje potreby tela, tak nám Božie slovo sytí dušu a zachováva duchovný život. Každý človek má osobne prijímať život z Božieho slova. Ak sa chceme nasýtiť, musíme jesť sami. Takisto osobne musíme prijímať aj Božie slovo. Nemá nám ho sprostredkovať niekto iný. Písmo by sme mali skúmať pozorne, s prosbou k Bohu o pomoc Ducha Svätého, aby sme jeho Slovu porozumeli.“ (DA 390; CL 251)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Tento týždeň sme študovali o Ježišovi, ktorý nasýtil päťtisícový zástup, uzdravil človeka slepého od narodenia a napokon vzkriesil Lazára z mŕtvych. V každom príbehu Ježiš poskytol silný dôkaz o svojom božstve. Napriek tomu tieto zázraky, akokoľvek boli úžasné, vyústili do rozdelenia. Niektorí odpovedali s vierou, iní s pochybnosťami. Čo sa z toho dozvedáme o skutočnosti, že ľudia sa aj napriek silným dôkazom môžu rozhodnúť odmietnuť Boha?
2. Všetky spomenuté príbehy poukazujú na Krista ako Syna Božieho. Prečo je Jeho božstvo také dôležité pre vieru v Ježiša ako Spasiteľa?
3. Pozrite si znova text 1 Kor 1,26–29. V čom je dnes situácia rovnaká alebo podobná? Čo je dnes „bláznivé“, „slabé“, „neurodzené“ a „opovrhované“? A čo naopak „múdre“ a „mocné“? Ako rozumiete tomuto textu?